

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 8566233-08 פקס. 8521527-08
ירושלים: רח' בית גן 8 טל. 6433605-02 פקס. 6433570-02

יו"ר ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל
בנשיאות בנש"ק טורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 620

פרשת בלק

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

הסיבה האמיתית לשנאה

"ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה" (במדבר כ"ב, ו).

בפרשה מבואר כיצד בלעם מנסה בכל מיני דרכים לקלל את עם ישראל, ברם לא עלתה בידו והקב"ה ברוב רחמיו הפך את הקללה לברכה ככתוב (דברים כ"ב ו) "כי אהבך ה' א-להיך". ובכל הימים הללו הקב"ה כביכול התאפק מלכעוס, וכשם שאמר בלעם "מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ה'" (במדבר כ"ג ח).

אולם עדיין צריך להבין, מה לבלעם ולישראל, הרי הם לא נלחמו בו ולא יצאו כנגדו ולא בקשו רעתו. ואף שגם כנגד מואב לא היה צד להלחם כנגדם, דכתיב "אל תתגר במ מלחמה" (דברים ב' ט), אבל יתכן שהם לא ידעו זאת ולאחר נפילת שני המלכים הגדולים סיחון ועוגו הרגישו חסרי אונים כנגד ישראל. אבל בלעם מה לו ולעם ישראל ומה הפריעו לו?

וניתן לבאר ולומר על פי מאמר רבותינו (פסחים מט:); גדולה שנאה ששונאים עמי הארץ לתלמיד חכם, יותר משנאה ששונאין עובדי כוכבים את ישראל. כי תלמיד חכם שומר התורה והמצוות, בוודאי מתנהג הוא בדרך ארץ שקדמה לתורה ובמידות ומעשים טובים, והוא מבטא ומשקף לכל כיצד אדם מושלם צריך להתנהג בעולם. יהודי תלמיד חכם הוא כמו ספר מוסר מהלך, שכל מי שרואה אותו הוא מרגיש חובה לנהוג כמותו. וכאשר רואה עם הארץ תלמיד חכם בעל מידות טובות והנהגה ישרה – אזי הוא מרגיש בושה גדולה, מפני שאינו יכול להתגבר על מידותיו הרעות ולהתנהג כמו אותו תלמיד חכם שדרכיו ומעשיו הנם בדרכי נועם. ולכן מאחר ואינו יכול לתקן את מידותיו הקלוקלות, הוא שונא אותו שנאה עזה, מפני שבעצם מהותו התלמיד חכם מזכיר לו עד כמה הוא טעון שיפור ותיקון. וכעת לפי זה מובן מדוע כל כך הפריעו מוחנה ישראל הקדוש לבלעם ולבלק, כי מאחר והם חנו ממולם והראו לכל את צדקותם – נעשה הדבר מחייב מאוד את בלעם ובלק, והם לא הסתירו את שנאתם לישראל.

וידוע שכל ענייני העולם הזה הם נסיונות לאדם, והאדם השלם משתמש בעולם הזה רק לעזר ולסיוע בענייניו הרוחניים ובעבודת ה'. ודרך הצדיקים בכל דור ודור להיות פרושים לגמרי ממותרות העולם שאינם הכרחיים לקיום גופם, כדי שהעולם ילמדו מהם. ורשעים אלו לא זו בלבד שלא חפצו ללמוד מן הצדיקים, אלא אף ביקשו לעקרם מן העולם.

ומסופר על הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, שאחד מתלמידיו חפץ לעשות לו הפתעה ולהחליף לו את כל ריהוטו המיושן והשבור, בריהוט חדש ויפה. וכך היה. בשעה שיצא הגאון לישיבתו ללמוד וללמד, פינה התלמיד מן הבית את כל השולחנות והכסאות והספריות המיושנות שהיו בבית, והכניס במקומם

ריהוט חדש ויפה. בערב כששב הרב לביתו, מיד כשדרך על מפתן הבית - חזר לאחוריו והתיישב על מדרגות הבית. ולא אבה להיכנס, עד שהשיבו את הרהיטים הישנים בחזרה לבית. כי זוהי דרכם של הצדיקים, להסתפק במועט ולהתרחק מכל מותרות החיים.

וכן זכורני שהגאון רבינו הצדיק רבי גרשון ליבמן זצ"ל, הגם שהיה יכול להפוך לעשיר מופלג מכל הכספים שעברו תחת ידו, מכל מקום לא חפץ בהם ובשכרם. וכמו שמסופר על רבי יהודה הנשיא, אשר קודם פטירתו זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה ואמר "רבונו של עולם! גלוי וידוע לפניך שלא נהנית מהעולם הזה אפילו באצבע קטנה" (כתובות קד). למרות עשירותו העצומה. כי כך היא דרכם של הצדיקים זיע"א, והגם שמצינו צדיקים שהנהיגו עצמם בפאר והדר כמו הצדיק רבי ישראל מרוז'ין זיע"א, וכן שלמה המלך ע"ה שהנהיג עצמו בשררה ובכבוד ועוד צדיקים רבים נוספים, למרות זאת הדבר לא סותר את האמור לעיל, כי הם סברו שזאת ההנהגה כדי לטפח את הגוף שהוא כלי שרת לנשמה הקדושה שבתוכנו, אך כמובן שלא התגאו בכך, והם עבדו את ה' יתברך בלבב שלם.

ומוסר השכל עצום ניתן ללמוד מן הפרשה, אדם שלומד תורה בשקידה ובהתלהבות הרי שבאותה שעה הוא כביכול מקדש את התורה לו לאישה, וכמו שבנישואין יש פרי בטן - ילדים, כך בתורה. ופירותיה הם החידושים שאדם מניב מתוך עמלו ושקידתו בתורה והם נקראים בניו. ובסוף ימיו המה יליו אותו לבית עולמו, לא כסף ולא זהב ולא אשתו ובניו, אלא בניו האמיתיים שיבואו עימו אלו חידושי התורה. כמו שנאמר (ישעיה נ"ח ח') "והלך לפניך צדקך", ועל זה אמרו חז"ל (פסחים נ.) "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו", הם הם בניו שיצאו מחידושי תורתו.

וסיפר לי אדם עשיר אחד, שהיה משקיע בבורסה. ופעם אחת ראה מניה שעולה ועולה, ובאותה שעה גמלה בליבו החלטה להשקיע את כל ממונו באותה מניה וכך ירוויח מליונים. כשראה שהמניה כומשיכה לעלות שמה, ויצא לשתות קפה ולטעום עוגה. אך לאחר שחזר הביט במחשבים וחשכו עיניו, בראותו שהמניה לפתע נפלה פלאים ובין רגע הפסיד את כל ממונו... ואמר לי אותו אדם שבשניה אחת איבד עולמו! ובשמעי דבריו, חשבתי שמעין מצב כזה מצוי אצל כל אדם. הנה התפילה היא מצווה חשובה מאוד המקשרת אותנו באמונה לאבינו שבשמים, ולעיתים מצוי שאדם מזולזל בה. וייתכן שאותה שעה שהוא מהרהר בה בדברי הבאי וחולין - זוהי דווקא עת רצון גדולה ועצומה. אך הוא מפסיד "מליונים", ויכול היה להיות עשיר גדול כביכול. על כן על האדם לנצל עיתותיו ורגעיו שאין לך אדם שאין לו שעה, ויתכן שזוהי עת רצון לפני הקב"ה.

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il

פרשת בלק י"ז תמוז תשע"ב

ירושלים	תל אביב	באר שבע
19:13	19:29	19:29
20:29	20:32	20:30
21:14	21:17	21:17

הדלקת נרות
מוצאי שבת
רבינו תם

הזמנים הם לפי שעון קיץ

היולול'א דצדיקיא

ז- רבי חיים בנבנישתי, מח"ס כנסת הגדולה	כ- רבי חיים שאול קרליץ, גאב"ד שארית ישראל
יח- המהר"ל מפראג, מח"ס גבורות ארי	כא- רבי רחמים נהורי, אב"ד פריז
יט- רבי בני ציון אבא שאול,	כב- רבי מנוח הענדל, מח"ס חכמת מנוח
ראש ישיבת "פורת יוסף"	כג- רבי משה קורדובירו, מח"ס תומר דבורה

אמרי חכמים

ויש מי שיודע לקלל

אתם כי כך מוטל עליכם, ויודע אני שאף ברכתכם לא היתה אלא מן השפה ולחוזן, ברכה בפה וקללה בלב. על חבריך אין אני תמה, שכן הינם בני אדם מן השוק, ואין לי לצפות מהם שיאמרו את האמת הטמונה בליבם. מיהו עליך תמה אני, כיצד צדיק וישר כמותך ידבר אחד בפה ואחד בלב, כמתכוון הוא לברך בפה ולקלל בלב...

רבי נחומקה השיב לו כדורבנות: חלילה לנו, פינו וליבנו היו שווין לגמרי, שכן ברכנוך לשנה חדשה ולמזל חדש. יודעים אנו מהי שאיפתך האמיתית; שישתפר מזלך ותתעלה למשרה חדשה, לנציב, למיניסטר. ואם תתקיים משאלתך ותתמנה למיניסטר, הרי נמצאת יוצא מהורדנא לעיר אחרת או לעיר המלוכה עצמה, וזוהי אכן אף משאלת לבם של כל יהודי הורדנא ואנכי בקרבם...

לשמע דברי החכמה הללו נאות שר הפלך להקל מעל סבלם של היהודים, ומיני אז ניסה לסייע בעדם.

צא ועמוד לימיני

על קללה נמרצת שנצרכה להעמדת הדת על תילה, מסופר על רבי יעקב דוד וילבסקי, הרידב"ז, שכיהן כרבה של העיר סלוצק, והיה קנאי גדול לה' ולתורתו. דבר זה היה לצנינים בעיני כמה מתקיפי הקהל. פעם אחת נימנו חמישה מחברי ועד הקהילה והחליטו לנקוט בפעולה נגד הרב, ומה עשו? על דעת עצמם הלכו ומינו דיין ללא רשותו של הרב, ואותו דיין היה למורת רוחו של הרידב"ז.

והנה הגיע יום שבת בבוקר, הרב עמד ליד ארון הקודש, לידו עמד רבי שלום מאיישישוק שהיה ידוע בעולם התורה כגאון וצדיק, כאחד מתלמידיו המובהקים של מרן החפץ חיים זיע"א, ובמקום סמוך עמד מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל.

לפני קריאת התורה עלה הרידב"ז על מדרגות ארון הקודש והכריז: עמדו ומינו כאן דיין ללא רשותי כדי להכעיסני, ואני אומר, רבוננו של עולם, אילו הייתי יעקב דוד סנדלר האם היה למישהו טענות עלי, לא, וכי למה שיהיו טענות. ואילו הייתי יעקב דוד נגר, האם היה מישהו בא בתלונות נגדי, לא. אם כן, מה הטענות שיש לגבאים עלי, מפני שאני לומד את תורתך הקדושה. רבוננו של עולם, אם כן, צא אתה למעני ועמוד לימיני, אחר כך הרכין ראשו לרגע, נזקף ואמר - ולכן אותם חמישה חברי ועד הקהילה שעשו מה שעשו, לא יוציאו את שנתם.

מיד התעורר רעש גדול בבית הכנסת, הדבר אינו פשוט. קללה כזאת... ורבי איסר זלמן אשר סיפר את הסיפור הוסיף, כי חשב, אמנם נכון הדבר שהם עשו עוול חמור, אך קללה נמרצת כזאת, אולי זה חמור מידי. בינתיים ניגש רבי שלום מאיישישוק לרידב"ז, ורבי איסר זלמן הררה, אם הוא ניגש מדוע אתערב, מסתמא הוא יעיר לו על דיבוריו החריפים. אך לבסוף שמע שהוא לוחש לו, אמרתם שלא יוציאו את שנתם, אך מה יהיה אם כן יוציאו אלו את שנתם הרי יהיה חילול ה' גדול...

עלה איפוא הרידב"ז שנית למדרגות ארון הקודש ואמר לקהל, הואיל וחוששים הם באם יוציאו את שנתם, לכן הריני מודיע שלא יעברו עליהם אפילו חמישה חודשים. ואין צורך לומר שכך היה, כי עד חמישה חודשים לא נשאר מהם עד אחד...

רבה של לוצק, הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל, סיפר על רבי יצחק בנו של רבי חיים מוואלוז'ין שנודע כשתדלן גדול ליהודים. ופעמים רבות נסע לעיר המלוכה פטרבורג בכדי להעביר גזירות רעות ולפעול לטובת עם ישראל, ושם נאלץ תכופות להתווכח עם צוררי היהודים

ולקהות את שיניהם.

פעם אחת, בשנת תר"ד, בהיותו במסיבת היושבים ראשונה במלכות בפטרבורג, קם שר הפנים ונאם נאום מלא משטמה כנגד היהודים. בין דבריו שהיו מלאי ארס וקללות, שאל בפאתוס: הגויים תמהים למה ברא הקב"ה עם כל כך שפל ונבזה, המוצץ את דמם של עמי החסד אשר הוא חוסה בצילם.

שיסעו רבי יצחק באמצע דבריו וקרא: כבר קדמך בטענה זו רשע ידוע לפני אלפי שנה, בלעם הקוסם שמו, הידוע לשמצה גם אצלכם מתוך התנ"ך. בלעם אבה לקלל אותנו, אך משמים הפכו את כל קללותיו לברכות, ולדברי חז"ל חזרו לקללה כשיצאנו לגלות ונתקיים בנו הכל לפי מה שחשב לומר בתחילה.

כך למשל אמר בלעם "כעת יאמר וליעקב ולישראל מה פעל א-ל" - משמעות הפסוק במובן חיובי הוא שהמלאכים ברקיע תמהים למה קרובים ישראל אל הקב"ה יותר מהם ונכנסין לפניו מן הפרגוד, אך כשגרמו עוונות הביאו לכך שפסוק זה נהפך עבורם לקללה. זוהי בדיוק הטענה שלך 'מה פעל א-ל' מדוע ברא אומה שפלה כזאת.

לשמע דבריו נתכרכמו פני השר מרוב חרפה וכלימה, כי גם הגויים אינם רוחשים אהדה יתירה לבלעם, ויצא תיכף מן האולם בבושת פנים, וכל מגמותיו ההרסניות נגוזו עמו.

זוהי משאלת ליבנו

והיו גם מי שידעו להתחכם באמירת הקללה, ובכך להימנע מאיבה. כך אירע בימי רבי נחומקה מהורדנא, כשכיהן בעיירתם שר פלך מרשעי אומות העולם, שנודע בשנאתו הרבה לישראל. הוא היה מיצר לישראל ונוגש אותם בכל מיני נגישות. אך את רבי נחומקה הוקיר אף שונא ישראל זה, בידועו שהוא צדיק ואיש אמת.

פעם אחת, בראש השנה של הנכרים, באו טובי העיר יחד עם רבי נחומקה אל שר הפלך, כשמטרתם לברך אותו לשנה החדשה. השר קיבל אותם בכבוד גדול, והם ברכו אותו כנהוג לשנה חדשה ולמזל חדש...

משגמרו את ברכתם, ניגש אליהם שר הפלך וביקש מכל הנוכחים שייצאו, ואת רבי נחומקה מהורדנא בקש להשאיר בחדרו.

כשיצאו כולם את פתח ביתו, אמר השר לרבי נחומקה: גלוי וידוע לפני שאין היהודים אוהבים אותי, והם לבטח אינם חפצים בטובתי, שכן אף אני איני מאוהביהם ומדורשי שלומם. יודע אני שאתה וחבריך לא באתם לברך אותי לשנה החדשה אלא מפני דרכי שלום, שחושבים

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

אפילו בדרך מקרה

איסור לשון הרע הוא אפילו בדרך מקרה, ואילו אותם שרגילים לכך בקביעות נקראים 'בעלי לשון הרע', ועונשם גדול יותר. ועל אותם אנשים שהורגלו בעוון זה ואינם מקבלים על עצמם להישמר ממנו, אמרו חז"ל שנפרעים מהאדם בעולם הזה, ואין לו חלק לעולם הבא.

A valuable addition to our Torah series:

Kerem David
on Pirkei Avot in English

It is with great joy
that we proudly
present this new
addition:

Kerem David
on Pirkei Avot

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חגיגה פינטו שליט"א

מן האוצר

המשימה; להתרחק מהכיעור

ישתדל בכוחות עצמו יום יום שעה שעה להכניס בליבו יראת שמים בקדושה, הרי לעולם לא יעשה זאת הקב"ה עבורו כי ביראת שמים אין מתנות חיים.

לכן אף על פי שבשעה שבה בלעם לקלל את ישראל חסם הקב"ה את פיו ולא הניח לו לדבר - אולם כשבא להכשילם בעונן גילוי עריות ולהשיל מעליהם את יראת השמים, הקב"ה לא מנע זאת ממנו היות והדבר נתון בידיהם של ישראל עצמם וזוהי כבר עבודתם האישית ומתוקף אחריותם לדבר כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ומחובתם של ישראל להתמודד מול יצרם הרע ולהישמר מפניו.

לצערנו הרב עצתו של בלעם לא נכחה כליל ועד עצם ימינו אנו היא חיה וקיימת, וכשם שאז רבים מבני ישראל נפלו ברשתו הטמאה - כך גם כיום עצת בלעם הבאה בעקבות ההתקדמות הטכנולוגית בדורנו כאינטרנט ומכשירי טלפון ניידים שאינם כשרים, רבים חללים הפילה רח"ל ומחובתו של כל אדם להישמר ולהיזהר מפניהם ועליו לטרוח ולעמול בדבר תוך עמידה על המשמר כי זו חובתו האישית. אולם עליו לדעת כי אם רק יחל הוא במשימה וישתדל לקדש את עצמו ולטהר ליבו רעיוני ומחשבותיו, ויתרחק מן הכיעור ומן הדומה לו - הרי ודאי שהקב"ה יעזרהו ויסייע בידו לעלות במעלות הקדושה והטהרה, אך עליו עצמו מוטלת המשימה להתחיל בכך ויראה את נכונותו להתמסר לעלייה רוחנית באמת ובתמים מתוך התקדמות ביראת שמים ואז מובטח לו שהקב"ה יחזקו ויסייעו בדבר כי הבא להיטהר מסייעין בידו.

משנוכח בלעם לראות כי אין ביכולתו לקלל את ישראל, החליט בכל אופן להרע לישראל ולהזיק להם ובא לבלק בעצה רעה ואמר לו כי ידע שא-להיהם של אלו שונא זימה, והוא ביקש להשיאו עצה להכשילם בזנות על ידי בנות מואב. ואכן למרבה הצער יצאה מזימתו אל הפועל, ורבים מבני ישראל נפלו ברשת אשר

טמן להם בלעם, ונכשלו בעריות ומתו במגיפה מהם עשרים וארבעה אלף. והדבר תמוה. מדוע הקב"ה לא מנע מבלעם לתת את העצה הארורה הזו? כאשר ביקש לקללם עצר הקב"ה בעדו ולא היה בכוח פיו לקלל, ומדוע אם כך כאשר בא להשיא את עצתו הרעה להכשילם בעריות - לא מנע זאת הקב"ה ממנו? והתשובה היא על פי מה שאמרו חז"ל (ברכות לג:): הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, אומר הקב"ה לאדם כי אם יפנה אליו ויבקש באמת ובתמים ממון או זיווג וכן פרנסה טובה ובריאות איתנה, ימלא הקב"ה את מבוקשו ויעניק לו. אולם לגבי יראת שמים לא כן הדבר כי יראת שמים אינה ניתנת לאדם מכה מתנת חיים, אלא חובה עליו לעבוד ולטרוח כדי לזכות לזה. אם לא ייזהר האדם לשמור את עצמו בקדושת העיניים ובטהרת המחשבה ולא

מן המעיין

ב"שב ואל תעשה", ולכן נקט הפסוק לשון "אמר ולא יעשה". לעומת זאת אצל יכניה שנשבע לו שימות עירי ולבסוף נתן לו זרע, לגביו נקט הפסוק בלשון "הקמה", "ודיבר ולא יקימנה".

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"כי ידעתה את אשר תברך יברך". (כ.ו.)

יתבאר על פי דבריהם שאמרו (תנחומא בלק ד) שבלעם ברך את בלק שיהיה מלך, לזה אמר כי ידעתה את אשר תברך מבורך, שהרי נתקיימה בו ברכתו. ודבר זה הוא ידוע אצלו לבד, לפי שהוא ניסה את הדבר, ואינו ידוע לכל, כי ברכת בלעם ברכה. ואשר יאור, זה ידוע ממה שקלל מואב לסיחון.

ויש להעיר בענין זה, בשלמא מה שהיו צודקין קללותיו של בלעם יש שני טעמים בדבר; אחד להיותו רע עין, והשני שהיה יודע רגע באפו כמאמרם ז"ל (ברכות ז) והיה מקלל ברגע הזעם. אבל הברכה אין מציאות שתקיים מפיו.

ונראה כי לעולם ברכת בלעם כברכת חמור, אלא שהרשע היה מערים כשהיה רואה באצטגנינות שפלוגי יעלה לגדולה וכדומה, היה עושה שמברכו, וכשבא הדבר ומתברך חושב שברכתו של בלעם גרמה. ולא כן הוא, אלא מזלו גרם. וכמו כן עשה לבלק, שראה בכוכבו שעתיד למלוך במואב, וברכו בדבר עצמו לרמותו כי הוא הסובב.

"אל נא תמנע מהלוך אלי". (כ.ט.)

כלל נקוט הוא בידינו ש"אין שליח לדבר עבירה". היינו שהמשלח אינו מתחייב על מעשה השליח (מכיון שקיימת הטענה "דברי הרב ודברי התלמיד, דברי מי שומעים?") והמעשה מתייחס אחר השליח, אלא אם כן השליח מקבל שכר עבור שליחותו שאז "יש שליח לדבר עבירה" והעבירה מתייחסת למשלח, שהרי השליח אינו הולך לעשות עבירה אלא ליטול שכר.

לאור זאת מסביר רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל את דברי בלק לבלעם: "אל נא תמנע מהלוך אלי" - אל לך לחשוש פן תינזק בכך שתהיה שליח לדבר עבירה, לקלל את ישראל, כי הרי "כל אשר תאמר אלי אעשה", אני אתן לך שכר מלא בעבור שליחותך, ואם כך שליחותך תתייחס אלי ולא תינזק בעטייה...

"ולפתח ה' את פי האתון". (כח.)

בלעם, ביאר מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, היה צריך להתעלף מרוב פחד בשעה שהאתון החלה לדבר איתו, והנה הוא עוד מנהל עמה ויכוחים. ואין זאת אלא שגאוותו כי רבה לא הרשתה לו להראות שכאילו העניין משפיע עליו, ולכן בלעם ענה לאתון בכדי להראות כאילו הוא כבר רגיל בכזה.

"ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה". (כג.ט.)

מהו כפל הלשון "אמר ולא יעשה" - ודבר ולא יקימנה, ומהו פשר הלשון בין "לא יעשה" ל"לא יקימנה", ובין "אמר" ל"דיבר"?!

"אמירה", מבאר מהר"ם גלאנטי זצ"ל, משמעותה ללא שבועה, כמאמר השי"ת להמית את העם לאחר מעשה העגל, לעומת זאת "דיבור" הכוונה היא בשבועה, כפי שהיה במעשה יכניה שהשי"ת נשבע, כביכול, שעירי ימות, ולבסוף ניחם ונתן לו זרע.

וזה כוונת הפסוק: אמירת ה' לאחר חטא העגל, לא התקיימה

ארזי הלבנון

לדמותם של חכמי ישראל

הצדיק רבי אלעזר אבוהצירא זיע"א

מובא כי מי שזוכה לשמור את עיניו, זוכה וניחן בזיכרון מופלא. כזה היה גם רבי אלעזר, זולת הבקיאיות העצומה בכל מכמני התורה, שליטתו האגדית בכל תורת הנגלה והנסתר וידיעותיו הרחבות בכל סניפי ההלכה, הוא היה בעל זיכרון נדיר בכל מישורי החיים.

תעניות וסגופים היו לחם חוקו, במשך חמש שנים רצופות התענה מידי יום מעלות השחר ועד צאת הכוכבים, ומאן שהוא לא ידע על כך. זאת לבד מקביעותו להתענות בכל שנה מראש חודש אלול עד מוצאי יום הכיפורים, ובכל ימי השובבי"ם. ובכל אותם ימים, סדר עבודת ה' שלו ולימוד התורה לא השתנה במאומה, ואף היה מקבל את הציבור הרחב שביקש להתברך ולהתייעץ עמו במשך כעשר עד שתים עשרה שעות ברציפות. במהלך שעות אלו היה הצדיק מעודד את הבאים אליו, מאציל מברכותיו עליהם ומפיח בהם רוח של תקווה. וכך גם היה מקרב אותם לחיי תורה ושמירת המצוות, ומעודד את ההורים שישלחו את בניהם לחינוך תורני.

הינורותו ממנעמי העולם היתה מופלאה. עשרות שנים לא טעם בפיו מאכלי בשר, וגם כאשר אכל את סעודות השבת שלו היה זה במיעוט האפשרי לקיום הגוף. בנו הצדיק רבי פנחס שליט"א, סיפר במלאת השלשים בעצרת זכרון בישיבת "שם משמעון" בביתר עילית, על סעודת ליל שבת שבה אביו משך את ידו מהדג שהונח לו. הרבנית שתחי' התפלאה על כך, ובמענה לפליאתה השיב לה הצדיק כי כולו מלא צער, על צערה של אשה אלמנה ויתומיה. ואיך יערב לפיו ליהנות מסעודת השבת, כאשר אותה גלמודה מתפלשת בצערה ויסוריה...

לצד גדולתו התורנית, צדקותו המרוממת ואישיותו הקדושה, זכו אלפים להיוושע על ידו. רוח הקודש שנצנצה בבית מדרשו, הייתה למופת, צורת האחיזה של הפתקא שהוגשה לפניו, או אופן תשובתו - שימשו לתלמידיו הנאמנים אות לתשובתו. אפיזודה אחת מני רבים; אחד מתלמידיו נכנס למעונו והגיש לו רשימת שאלות שדרשו את חוות דעתו הקדושה. כשיצא מחדרו של הרב, פשפש בכיסו ומצא לתדהמתו את רשימת השאלות שהכין לרבי אלעזר. הפתקא שהגיש לצדיק לא היתה אלא רשימת הקניות שקיבל מרעייתו, ועל רשימה זו השיב לו הצדיק על כל שאלותיו. אחת מהנה לא נסתרה מעיניו הקדושות!

אחת התכונות שאפיינו את דמותו, הייתה מידת אהבת ישראל. כולם באו והרגישו אצלו את האהבה היוקדת בו לכל אדם, דתיים כחילונים, אשכנזים כספרדים, מי שנכנס אליו עצוב - יצא מעודד ושמח. מתחת ידיו הקדושות, חולקו בכבוד וברווה סכומי עתק, מתן בסתר וצדקות נשגבות, שזלגו לידיעת הציבור טיפין טיפין.

לפני כ"ח שנים, קודם לפטירתו של אביו ה"בבא מאיר" זיע"א, קרא האב הגדול לבנו וגילה לו כי הוא לא יזכה לאריכות ימים ויפטר מהעולם מעט לאחר גיל ששים. פטירתו, כך התברר, תהיה בצורה טראגית, כפי שארע לדודו רבי דוד הי"ד, שנהרג על קידוש השם במרוקו.

שבר על שבר
הוכחה בתולת
ישראל במהלך
השנה האחרונה.
צרות שבאו
בצרורות, האחת
קשה מחברתה.
משפחות שלימות
שנגדעו במחי רגע,
במיתות שונות
ומשונות שכמותן לא
ידענו. וממעל מרחפת
הסתלקותו הטראגית של
הקדוש רבינו אלעזר אבוהצירא זיע"א,

שהותיר חלל גדול בעולם, בקדושתו וחסידותו, בתורתו ובטהרתו, בתפילותיו וישועותיו. "רעדה תאחז כל שומע שמוע ותזל כל עין דמוע ונהפך לאבל כל שעשוע בהריגת רבי אלעזר".

היה זה בשעת חצות לילה של י"ט טבת תש"ח, כאשר הקיצו את כל בני העיר ריסאני, השוכנת במחוז תפילאלת שבמרוקו, ובתשואות בשרו להם, כי בן נולד לצדיק רבי מאיר. השמחה על הולדת הבן הייתה גדולה, זאת בגין התלאות שעברו על הוריו. התושבים עלו על הגגות, פצחו במחולות, כרכרו ופזזו ללא הפוגה.

במשפחת אבוהצירא היה נהוג, כי הסבא הוא זה שמעניק את השמות. היה זה ה"בבא סאלי" זיע"א שקבע את שמות נכדיו, ובהקשר לכך מסופר שהבבא סאלי ראה את התנא רבי שמעון בר יוחאי זיע"א בחזיון הלילה, והוא בא בטרנוניה מדוע אין בכל המשפחה משהו שנקרא על שמו של בנו התנא רבי אלעזר. במענה, הבטיח לו הבבא סאלי כי הנכד היילוד הקרוב, ישא את השם אלעזר. בשעת הברית, קרא עליו הסבא (שבתקופה מאוחרת יותר יתבטא שקדושתו גדולה ממעלתו שלו), את הפסוק 'עין לא ראתה א-להים זולתך', כשהוא מדגיש כי מילות הפסוק הם ראשי התיבות של 'אלעזר'.

כבר במעלליו יתנכר נער. בימי חלדו, בעודו רך בשנים, כבר כינתה אותו הסביבה 'בבא' (אבא) בגין פרישותו המופלגת וזהירותו הקפדנית בשמירת העיניים. ניתן להעיד ללא ספק, כי גדול הדור בדורנו בתחום שמירת העיניים, היה רבי אלעזר שלא מצאנו כדוגמתו בימינו. לישיבת פורת יוסף בה למד, היה מגיע במונית פרטית, וכאשר היה יוצא מהישיבה לרחובה של עיר, כרך נייד סביב עדשות המשקפים בכדי שלא להיכשל במראות אסורות. כאשר אחד מהרבנים בישיבה ביקש להעיר לו על כך, אמר לו אחד מרבני הישיבה: "מה לך להיטפל לצדיק זה, צאצא למשפחת אבוהצירא הקדושה, והרי הוא הולך בדרכי אבותיו הקדושים הבבא מאיר והבבא סאלי... בתורת החסידות

"להגדיל תורה ולהאדירה"

הליכונו! הליכונו!

למעמד סיום הש"ס שנלמד במוסדותינו

"פניני דוד" - ירושלים | "אורות חיים ומשה" - אשדוד

בנשיאות מורנו ורבנו הגה"צ

רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

במדור זה אנו נביא מדי שבוע עובדות, רעיונות, ומאמרים מגדולי ישראל

וחז"ל במעלת לימוד התורה הקדושה, וקביעת עיתים לתורה.

פרטים יבואו!

